

BIULETYN URBACT

listopad 2009

#1

Katowice - partner w projekcie NODUS

European Union
European Regional Development Fund

Connecting cities
Building successes

Biuletyn URBACT – listopad 2009

Oddajemy w Państwa ręce pierwszy numer biuletynu URBACT, który co miesiąc będzie Państwa informował o aktualnościach związanych z Programem oraz ciekawostkach z europejskich miast.

Z bliska: Wpływ kryzysu gospodarczego na gospodarkę miejską

Dowiedz się więcej o rozwoju parków naukowo-technologicznych w kontekście bieżącego kryzysu: wnioski wyciągnięte z doświadczeń miast zaangażowanych w projekt URBACT REDIS

Miasta w całej Europie zrozumiały, że dobra infrastruktura dla rozwoju nauki okazała się być kluczowym atutem w dzisiejszej gospodarce. Wprowadzają więc zróżnicowane instrumenty wzmacniające gospodarkę opartą na wiedzy: podejmują kroki w celu przyciągnięcia talentów, rozwijają klastry naukowo-technologiczne lub wprowadzają ułatwienia transferu wiedzy pomiędzy uniwersytetami a firmami.

Proces przekształcania miast w kierunku "gospodarki opartej na wiedzy": jaki jest wpływ kryzysu ekonomicznego?

Dla wszystkich jest oczywiste, że rozwiązania związane z kryzysem na poziomie polityk krajowych oraz poziom inwestycji w sektor badawczo-rozwojowy mają wielkie znaczenie dla miast.

Po pierwsze, w czasie kryzysu, mamy powody do optymizmu, skoro niektóre kraje, jak Niemcy i Francja, ogłosiły wzrost wysokości nakładów na badania i rozwój jako część ich pakietów ratunkowych dla gospodarki. Jednakże, w niezbyt odległej przyszłości, rządy będą musiały podnieść podatki lub zmniejszyć wydatki, aby zredukować dług. Te działania potencjalnie zagrażają wielkim programom naukowym.

Po drugie, wpływ kryzysu jest zróżnicowany nie tylko w zależności od państwa, ale również pomiędzy miastami. Mamy oznaki szczególnie trudnej sytuacji w regionach przemysłowych, ze względu na ich silną orientację eksportową i upadek światowego handlu. Jednakże, nawet jeśli obecne dowody z Wielkiej Brytanii i Holandii wskazują nieśmiało, że miasta opierające się na zróżnicowanych sektorach wiedzy wyjdą z kryzysu silniejsze niż regiony przemysłowe, jest jeszcze za wcześnie na stawianie ostatecznych wniosków.

Po trzecie, jeśli recesja będzie trwała i firmy prywatne będą zmuszone do cięcia kosztów, może to przynieść pozytywny efekt w postaci wzmocnienia współpracy pomiędzy sektorem publicznym i prywatnym w przygotowywaniu wspólnych projektów.

Lokalnie – w jaki sposób dotknięte są „rejon naukowe”?

Przekształcanie części miast w "kwartały naukowe" jest kluczowym elementem zintegrowanego zrównoważonego rozwoju w wielu miastach europejskich. Podczas ostatniej dekady „kwartały naukowe" lub „kreatywne klastry" są włączane w rdzeń tkanki miejskiej w przeciwieństwie do projektów z lat '70 i '80, kiedy parki technologiczne i naukowe lokowane były w nieużytkowanych obszarach podmiejskich.

Wpływ kryzysu na rozwój miejskich „kwartałów naukowych" zależy od stopnia i zaangażowania inwestycji publicznych i prywatnych w projekty – wynika z doświadczeń miast partnerskich w projekcie REDIS. W projektach, gdzie sektor prywatny jest bardziej zaangażowany, jak np.

w Newcastle, opóźnienia lub cięcia skali projektu są bardziej prawdopodobne, ponieważ prywatni inwestorzy negatywnie reagują na wzrost kosztów kapitału i zmniejszenie się oczekiwanych zysków. W przypadkach, kiedy inwestycja jest w większości finansowana ze środków publicznych, wpływ kryzysu jest mniej uchwytne, jak w przypadku Magdeburga i Białegostoku.

Wnioski: odczuwalny wpływ kryzysu i zwiększona rola sektora publicznego

Obserwowalne są wpływy kryzysu na "naukową" gospodarkę miast, ich polityki i projekty, ale wpływy te znacząco różnią się pomiędzy miastami.

Kluczowymi czynnikami zróżnicowania są poziomy nakładów na badania i rozwój na poziomie krajowym i charakterystyki gospodarcze miast – czy są bardziej przemysłowe lub mają bardziej zróżnicowaną działalność opartą na wiedzy.

I w końcu, na poziomie projektu, jednym wspólnym trendem obserwowanym podczas recesji jest tendencja sektora publicznego do przejmowania roli sektora prywatnego jako motoru projektów rozwojowych.

Streszczenie z analizy **Willena van Winden**

Pełny artykuł napisany przez Willena van Winden, eksperta wiodącego projektu REDIS, dostępny na stronie [URBACT](#)

- Więcej informacji o projekcie REDIS na stronie projektu [TUTAJ](#)

Reportaż: Miejska podróż do Centralnej Szwecji

W świetle szwedzkiej prezydencji w Unii Europejskiej i przygotowań do dorocznej konferencji URBACT w Sztokholmie, prezentujemy Södertälje, Herrljunga i Malmö – rzut oka na ich osobowość i stojące przed nimi wyzwania: miły sposób poznania szwedzkiej kultury miejskiej.

Södertälje

Czy wiedzieliście, że słynny tenisista Björn Borg urodził się w Södertälje? To miasto, ulokowane w południowo-wschodniej Szwecji w regionie Sztokholmu, jest głęboko międzynarodowe: 40% jego 84-tysięcznej populacji pochodzi z innych państw, z silnymi społecznościami tureckimi, syryjskimi, libańskimi i irackimi. Samo Södertälje przyjęło więcej uchodźców z Iraku niż USA i Kanada razem wzięte.

Anders Bäcklander, z Departamentu Planowania Miejskiego, był naszym przewodnikiem. „Södertälje jest skrzyżowaniem, węzłem

komunikacyjnym na progu najbardziej dynamicznego regionu Szwecji. Nasz port jest jednym z największych w okolicy. Mamy bardzo żywe centrum miasta, międzynarodowe inwestycje i dobrą edukację na poziomie wyższym.”

Södertälje jest zaangażowane w projekt URBACT [RegGov](#), którego celem jest poprawa współpracy pomiędzy miastami regionami w celu zintegrowanego rozwoju zdegradowanych obszarów miejskich. W latach '60 i '70 ubiegłego wieku rozwinął się tu lokalny przemysł, a wraz z nim i miasto. W tamtych czasach, narodowy program budowy 10 milionów domów w 10 lat wyrzeźbił fizjonomię miasta. „Te dzielnice są wypełnione budynkami o dużej gęstości zaludnienia. Jednym z naszych głównych dzisiejszych wyzwań jest przekształcenie tych obszarów i włączenie ich do miasta.” wyjaśnia Anders.

Jakie są dwie rzeczy, które Anders krytykuje w Södertälje? „Pewne części infrastruktury są wizualnie zbyt dominujące, a system transportu publicznego niewystarczająco zachęcający.” Co najbardziej lubi w mieście? „Stare centrum, jak blisko jest z niego do wody i cudowne wiejskie krajobrazy otaczające miasto.”

Herrljunga

W Szwecji, Herrljunga jest znana, między innymi, ze swojego cydru, który jest najsmaczniejszy w kraju. To małe miasto, z 9.300 mieszkańcami, rozwinięte wokół węzła kolejowego na początku XX wieku i nadal komunikacyjnie ma duże znaczenie. Elin Liljebäck, szefowa informacji i rozwoju gminy, mówi: „Mamy stąd godzinę drogi pociągiem do Gothenburga, drugiego pod względem wielkości miasta Szwecji, z pięcioma uniwersytetami. Około 1,5 miliona ludzi może dostać się do Herrljunga w mniej niż godzinę!”

Miasto uczestniczy w projekcie URBACT [N.O.S.E.](#) którego celem jest wsparcie rozwoju firm społecznych. Dwa sektory zdominowały gospodarkę w Herrljunga: produkcja rolna i produkcja rzemieślnicza. Sektor non-for-profit jest bardzo dynamiczny, z wieloma wolontariuszami i organizacja mi pozarządowymi, ale z niewielką liczbą firm. „Wyzwaniem dla nas jest rozszerzenie perspektyw działań rynkowych, aby zachęcić przedsiębiorców do inwestowania w sektor non-profit” wyjaśnia Elin.

O czym w mieście wyraża się krytycznie? „Nie wykorzystaliśmy jeszcze wystarczająco naszych atutów, takich jak dobre położenie geograficzne i nasze otoczenie biznesu. Może wiąże się to z brakiem wiary w siebie wśród mieszkańców.” Co w Herrljunga lubi najbardziej? „Poczucie bycia blisko, nie tylko w sensie geograficznym, ale również dzięki sile naszych społecznych powiązań. Ludzie troszczą się o siebie nawzajem i są bardzo zaangażowani w rozwój swojego miasta.”

Malmö

Spektakularny drapacz chmur z mieszkaniami, który widać na zdjęciu, to Turning Torso, najwyższy budynek Skandynawii. Wybudowany w Malmö w 2005 roku ucieleśnia niesamowitą energię trzeciego pod względem wielkości miasta Szwecji. Dla Bertila Nilssona „Malmö jest w trakcie okresu przejściowego, od miasta przemysłowego do miasta rozwijającego się w oparciu o wiedzę. Dawniejszy przemysł został zastąpiony przez inwestycje w nowe technologie – medyczne, organiczne i środowiskowe, komputerowe, media cyfrowe – oraz programy szkoleniowe na wysokim poziomie. Uniwersytet w Malmö, otwarty w 1998 roku, ma dzisiaj 15.000 studentów. Mamy również szczególnie dobrze rozwiniętą

infrastrukturę, która czyni miasto łatwo dostępnym oraz otoczenie, które jest atrakcyjne i dynamiczne dla przedsiębiorców.”

Malmö bierze udział w projekcie URBACT [CoNet](#) , który zajmuje się najnowszymi metodami wzmacniania spójności społecznej w dzielnicach. W istocie, Malmö jest najbardziej kosmopolitycznym miastem w Szwecji. Bertil: “Wśród 270.000 mieszkańców mamy 164 narodowości i około 100 używanych języków. Jedna trzecia populacji to imigranci w pierwszym lub drugim pokoleniu.” Mimo wszystko jednak rośnie społeczna i terytorialna segregacja i „miasto stara się lepiej zrozumieć problemy i wypracować bardziej efektywne i długotrwałe rozwiązania.”

Bertil żałuje, że w Malmö “dużo młodych ludzi jest wykluczanych ze społeczności, bo opuścili szkoły i mają problemy w znalezieniu pracy.” Niepokoi go również „brak poczucia bezpieczeństwa, który panuje w pewnych dzielnicach, przestępczość i handel narkotykami.” Co kocha w swoim mieście? „Tereny zielone i parki. Uwielbiam strefę ekologiczną Augustenborg i nie mogę się już doczekać nowego ogrodu botanicznego, które miasto zdecydowało się wybudować. Przede wszystkim kocham siłę i potencjał naszej multikulturowej społeczności.”

Więcej informacji i kolejne przystanki podróży po Szwecji – w Umeå, Gothenburg, Lidingö, Karlskronie i Solnej – [TUTAJ](#)

URBAKTUALNOŚCI

Doroczna Konferencja URBACT w Sztokholmie

Doroczna Konferencja URBACT odbędzie się w Sztokholmie, w środę 25 listopada 2009 (od 9.00 do 17.15), w Fabryce w Nacka Strand, budynku XIX wiecznej fabryki samochodów.

W kontekście recesji gospodarczej i niepewności co do stanu środowiska naturalnego, partnerzy projektów URBACT będą dyskutować o wyzwaniach zintegrowanego zrównoważonego rozwoju miejskiego. Interaktywne warsztaty tematyczne skupiać się będą na kreatywności, kapitale ludzkim i przedsiębiorczości, miastach i zmianach demograficznych, zachowaniu lub tworzeniu tożsamości miast, modelach zarządzania, regeneracji obszarów zdegradowanych, wdrażaniu Karty Lipskiej oraz odpowiedzi miast na kryzys ekonomiczny.

Zapraszamy do uczestnictwa! Więcej informacji [TUTAJ](#)

Nadchodzą nowe projekty URBACT!

Drugi nabór projektów na stworzenie 12 nowych Sieci Tematycznych i 3 nowych Grup Roboczych został zakończony w piątek 25 września 2009 w południe.

Ostatni nabór projektów miał na celu wsparcie miast europejskich w stawianiu czoła dwóm obecnie najważniejszym wyzwaniom: kryzysowi ekonomicznemu i jego konsekwencjom oraz zmianom klimatu i ich efektom. Wszystkie nowe projekty odnoszą się do obu lub jednego z tych wyzwań.

Pod koniec listopada na stronie [URBACT](#) opublikujemy listę zaakceptowanych projektów. Te wybrane, które wkroczą wtedy w Fazę Rozwojową, będą musiały sfinalizować partnerstwo w projekcie, tzn. zamknąć ostateczną listę instytucji współpracujących. Na stronie znajdą się namiary na Partnerów Wiodących każdego z projektów; w ten sposób będziecie Państwo mogli skontaktować się nimi, jeśli chcecie zaangażować Wasze miasto w Program URBACT i stać się partnerem jednego z tych projektów.

Aby dowiedzieć się więcej na temat: *Dlaczego powinienem stać się partnerem projektu URBACT?* oraz *Jak zostać partnerem URBACT?* – polecamy stronę [URBACT](#)

Uwaga: wszystkie linki kierują do strony URBACT, gdzie można znaleźć informacje wyłącznie w języku angielskim i francuskim

*Biuletyn jest materiałem przygotowywanym przez
Krajowy Punkt Kontaktowy Programu URBACT
na podstawie informacji przesyłanych przez Sekretariat Programu.*

Krajowy Punkt Kontaktowy Programu URBACT – Polska

tel. 061 633 50 61
fax: 061 633 50 60
email: info@urbact.pl
www.urbact.pl

Partnerzy Projektu

Instytut Rozwoju Miast

ul. Cieszyńska 2
30-015 Kraków
www.irm.krakow.pl

Związek Miast Polskich

ul. Robocza 46A
61-517 Poznań
www.zmp.poznan.pl

**Śląski Związek Gmin
i Powiatów**

ul. Stalmacha 17
40-058 Katowice
www.silesia.org.pl

European Union
European Regional Development Fund

Connecting cities
Building successes

